

บทที่ 1

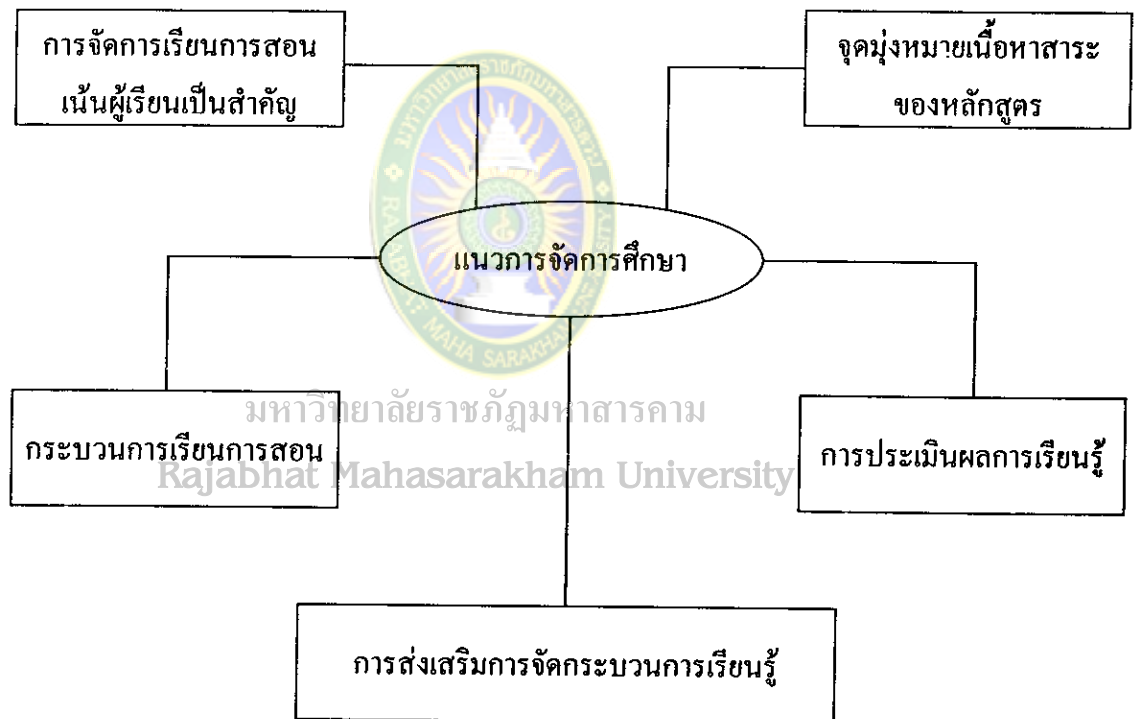
บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพนั้น จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง และจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (ฉัฐพล ชุมวรฐายี, 2545 : 2) ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติ ทำให้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติ ในทุกระดับ แนวโน้มการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่ตามครรลองที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม รัฐต้องมุ่งจัดการศึกษาของชาติให้สามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยอันพึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 1 – 30) ได้สรุปและเสนอสาระของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ไว้ 8 ด้าน คือ ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ด้านระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา ด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ซึ่งการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ซึ่งต้องอาศัยแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (ทิตนา เขมณี, 2545 : คำนำ) ซึ่งแนวการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ค้ำนี้ ได้ถูกกำหนดไว้ในแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรากฏอยู่ในหมวดที่ 4

กล่าวถึงหลักการสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนการสอน (มาตรา 22) ซึ่งรวมถึงจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร (มาตรา 23 และ 27) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (มาตรา 24) การประเมินผลการเรียนรู้ (มาตรา 26) และการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 25, 27, 28, 29 และ 30) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 2-6) ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสัมฤทธิ์ผลดังแสดงตามแผนภูมิ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงแนวการจัดการศึกษา

เป้าหมายที่แท้จริงของการปฏิรูปการศึกษาคือ ถ้าพิจารณาจากสิ่งที่อยากเห็น อยากให้เป็นหรืออยากจะได้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 : 8) หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้คือการปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด ที่กล่าวว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดไม่ได้แปลว่า ครูลดบทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้การศึกษา

มีพลังและศักดิ์ศรีในการแก้ปัญหาของมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม (ประเวศ วะสี. 2543 : 7) ปัจจุบัน กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกฎเหล็กที่บรรดาผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และวงการศึกษาทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและทำความรู้จักให้มากขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (วิภากรณ์ ภู่วัฒนกุล. 2543 : 41)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 51-53) ในฐานะหน่วยงานปฏิบัติที่ดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นหน่วยงานที่ต้องดูแลการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนและโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่สุดของประเทศ ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้ก่อกำเนิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการบริหารกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยดำเนินการจัดการศึกษาครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย อำเภอนวนนิवास อำเภอคำตากล้า อำเภออากาศอำนวย อำเภอเจริญศิลป์ และอำเภอบ้านม่วง โดยในเรื่องการปฏิรูปการศึกษานั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้วางเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนในการดำเนินงานตามนโยบาย “ป๋วยปฏิรูป” คือการปฏิรูป 5 ประการ ซึ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้นโยบายดังกล่าวบรรลุเป้าหมาย โดยจะมุ่งปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามแนวการเรียนรู้ 5 แนวทาง คือ เรียนรู้ที่มีความสุข เรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้แบบองค์รวม และเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. 2546 : 4)

แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปการศึกษานั้นได้มีการดำเนินการมาก่อนหน้าที่จะมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครได้นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม คือ ครูยังเป็นผู้ออกความรู้ให้กับนักเรียน ไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร. 2546 : 4) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านม่วง (2545 : 14) ได้ทำการประเมินนิเทศติดตามการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูป

การเรียนรู้พบว่า ครูผู้สอนมีความพยายามและได้ดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โดยมีครูบางส่วนได้ผ่านการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ แต่ว่าคุณภาพของผู้เรียนโดยรวมยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา

จากเหตุผลที่แสดงถึงความสำคัญอย่างยิ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้ดังกล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องนี้มาก และจากสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนต่างๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ซึ่งมีสภาพที่ยังไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าได้ดำเนินการอย่างไร และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อสังเกตไว้สำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนของผู้ศึกษาเองและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3

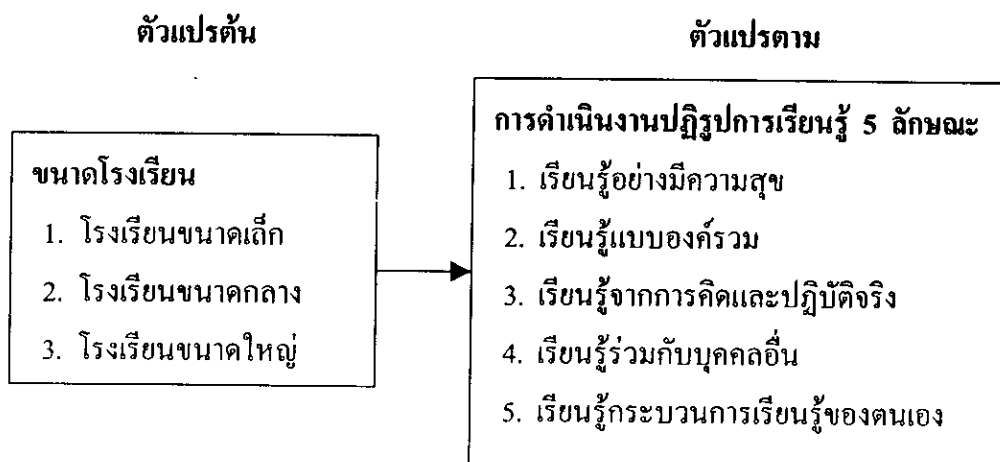
สมมติฐานการวิจัย

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 มีสภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 มีระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
3. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนแตกต่างกัน
4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 51) ซึ่งได้แบ่งลักษณะการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น 5 ลักษณะดังนี้

1. การเรียนรู้ที่มีความสุข
2. การเรียนรู้แบบองค์รวม
3. การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
4. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

แผนภูมิที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2548 มีขอบเขตในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,383 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 331 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 40)
3. ตัวแปร
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดโรงเรียน จำแนกเป็น
 - 3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
 - 3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน)
 - 3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 3.2.1 ระดับการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ใน 5 ลักษณะต่อไปนี้
 - 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข
 - 2) การเรียนรู้แบบองค์รวม
 - 3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
 - 4) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
 - 5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
 - 3.2.2 ระดับปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ใน 5 ลักษณะต่อไปนี้
 - 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข

- 2) การเรียนรู้แบบองค์รวม
- 3) การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
- 4) การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น
- 5) การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ตามรายละเอียดดังนี้

1.1 การเรียนรู้ที่มีความสุข หมายถึง การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่มีการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ให้ความรู้สึกมีอิสระ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีการเรียนรู้ ครูและผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จ มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ มีบทเรียนที่เป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและอยู่ในความน่าสนใจของผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อบอุ่น มีการประเมินผลที่มุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูกับนักเรียนเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.2 การเรียนรู้แบบองค์รวม หมายถึง การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้มีการบูรณาการสาระและกระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกันอย่างสอดคล้อง จัดให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกลมกลืนกันในเรื่องท้องถิ่นสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว และที่อยู่อาศัย จัดให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อเนื่องกลมกลืนกันในเรื่องสากล การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลก จัดให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างชัดเจน ลึกซึ้งครอบคลุม เรื่องที่เรียนมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต เรื่องที่เรียนมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคม ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.3 การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง หมายถึง สภาพการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยใช้สมองและสองมือคิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ใช้สมองประมวลความรู้และประสบการณ์ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ ผู้เรียนได้นำความรู้และความคิดไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกเลือกใช้วิธีการตามสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากสื่อการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดไว้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยการสังเกต ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยการคิดอย่างรอบคอบ ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยการปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วยการสรุปผลเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.4 การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น หมายถึง สภาพการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนร่วมกัน รู้ร่วมกัน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในเรื่องการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนอารมณ์และสังคมร่วมกัน มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางที่ถูกต้อง โรงเรียนมีกิจกรรมหลากหลายเพื่อส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมที่พึงงาม โรงเรียนมีกิจกรรมหลากหลายเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกัน โรงเรียนมีกิจกรรมหลากหลายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมของผู้เรียน โรงเรียนมีกิจกรรมหลากหลายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการทำงานที่ดีของผู้เรียน ครูกับนักเรียนมีบรรยากาศแห่งความสำเร็จของงานร่วมกัน ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.5 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึง สภาพการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนอย่างไร้ควรทบทวนตนเอง รอบด้าน ผู้เรียนได้ฝึกการรับรู้สถานการณ์รับรู้และความถนัดในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่ากระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า ตนเรียนรู้เรื่องต่างๆ ด้วยวิธีการอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า วิธีการเรียนรู้ของตนมีขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบอย่างไร มีบทเรียนที่เป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมาย มีประโยชน์ มีสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ประเมินจุดดี

จุดค้อยและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้เรียนได้นำวิธีการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไปอย่างได้ผล ครูกับนักเรียนเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. สภาพการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน

3. ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน หมายถึง สภาพที่ไม่พึงประสงค์หรือเป็นอุปสรรคและขัดขวางทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนไม่เป็นการส่งเสริมการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน

4. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอน และปฏิบัติหน้าที่พิเศษอื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่การเงิน บรรณารักษ์ ครูแนะแนว เจ้าหน้าที่สารบรรณ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 ซึ่งจำแนกขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาดคือ

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 ใช้สำหรับพิจารณา ปรับปรุง และพัฒนาการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา

2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสังกัด เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University